

Digital cykelträff om länstransportplaner Erik Stigell

14 maj 2025

1

Agenda 19.00- ca 21.00

- Kort presentation av mig, Erik Stigell
- Syftet med cykelträffen
- Om länstransportplaner
- Hur tar man fram en egen regional cykelplan i några steg
- Hur kan man prioritera åtgärder till ett remissvar
- Lite om: Riksrevisionens rapport om statens politik för cykling som kom 13 maj

2

Syfte med cykelträffen

- Öka kunskapen om länstransportplanen och planeringsprocessen hos Cykelfrämjandets kretsar och medlemmar.
- Öka kunskapen om hur man som cykelfrämjare kan påverka länstransportplanen.
- Göra deltagarna bekanta med hur man kan använda NVDB för att ta fram inspel till länstransportplanen och ta fram en egen cykelplan.

3

Länstransportplan vad är det?

- En plan som tas fram av regionen vart fjärde år och gäller i tolv år
- Rullande planering men få objekt tas bort ur planen
- Omfattar utbyggnad och vidmakthållande av statlig väg och statsbidrag till kommuner för att bygga cykelväg
- Den så kallade fyrstegsprincipen ska tillämpas
- Trafikverket (staten) bygger och betalar (ofta) medan regionen beslutar och planerar.

4

Denna omgång av länstransportplanering 2026–2037

- De regionala ramarna ska användas förtrafikslagsövergripande investeringar och förbättringsåtgärder av länens transportinfrastruktur.
- Styrts av förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur.
- Länsplaneupprättarna bör i sina prioriteringar även utgå från ett länsöverskridande och nationellt perspektiv samt där så är relevant ett perspektiv över nationsgränserna.
- Prioritet bör ges till åtgärder som förbättrar trafiksäkerheten och ska inriktas mot åtgärder i infrastrukturen utan omotiverade inskränkningar gällande framkomlighet eller transporteffektivitet.

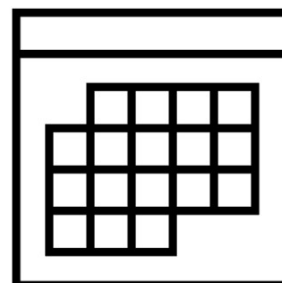
Länstransportplan för Blekinge
2022–2033

5

Tidplan för länstransportplanerna

- 20 mars 2025 Uppdrag till Trafikverket att ta fram förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen och möjlighet för länsplaneupprättarna att ta fram länsplaner för regional transportinfrastruktur.
- Juni-oktober 2025 länsplanen på remiss
- 20 januari 2026 slutlig version av länsplan till regeringen
- Februari- september 2026 Regeringen granskar länsplanerna
- Oktober 2026 länsplanerna fastställs av länsplaneupprättarna.
- Cirka 2028 ny planprocess börjar

6

Varför är länsplanen viktig för Cykelfrämjandet?

- Påverkar om det är tryggt, bekvämt och säkert att cykla mellan orter och andra målpunkter i regionen
- Påverkar hur mycket cykelbanor kommunen kan bygga inom tätbebyggt område via statsbidrag
- => påverkar kort sagt om det ska bli bekvämt och tryggt att cykla i länet
- Men, gör länsplanen någon verklig skillnad?

7

Ja! Mycket pengar men lite går till cykel – ännu!

Preliminära ramar per län (miljoner kronor)

• Stockholms län	14 120	• Västra Götalands län	10 266
• Uppsala län	2 534	• Värmlands län	1 639
• Södermanlands län	1 649	• Örebro län	1 756
• Östergötlands län	2 717	• Västmanlands län	1 525
• Jönköpings län	2 270	• Dalarnas län	1 697
• Kronobergs län	1 306	• Gävleborgs län	1 634
• Kalmar län	1 375	• Västernorrlands län	1 436
• Gotlands län	343	• Jämtlands län	823
• Blekinge län	822	• Västerbottens län	1 641
• Skåne län	7 475	• Norrbottens län	1 574
• Hallands län	1 989		

SUMMA

60 590 miljoner

8

Planen kommer på remiss i höst- men hur svarar CF?

Ett inflytelserikt remissvar tar tid att ta fram - bra att förbereda sig redan nu.

Förslag: Att kretsen tar fram en egen regional cykelplan med realistiska men goda förhållanden för cykling – tryggt, bekvämt och säkert och använder delar av planen till ett skarpt remissvar.

En sådan plan kan användas i flera år och för flera planomgångar och även för andra remisser till exempel av kommunala cykelplaner.

9

9

Vad kan ingå i en regional cykelplan? - vad finns i verktygslådan?

Billiga åtgärder

- Supercykelvägar
- Fullstora cykelvägar med separering från gående
- Cykelvägar av undermålig bredd som delas med gående

Ännu billigare åtgärder

- Sommarcykelväg
- Bygdeväg
- Vägrenar
- Cykelfält
- Anpassad hastighet där cykling sker i blandtrafik

Övrigt:

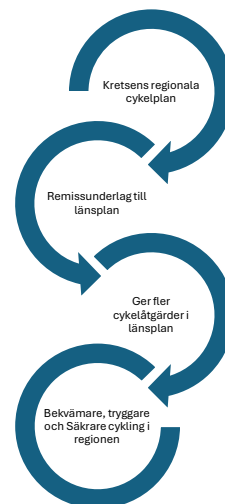
Åtgärda korsningspunkter
Cykelparkering vid kollektivtrafik
Kommunala cykelvägar

10

Ta fram en egen regional cykelplan! -så här kan man göra steg för steg!

- **Steg 1** skriv ut en karta som visar **befintliga cykelvägar** i regionen.
- **Steg 2** lägg in **planerade cykelvägar** från a) regional cykelplan, b) regionens förslag till cykelutbyggnad i länstransportplan 2022-2033, c) ev kommunala cykelplaner, d) ev från nationell plan
- **Steg 3** ta fram vägar som **passar för sommarcykelväg**. Till exempel mötesfri väg (2+1 eller 1+), där man cyklar på smal eller ingen vägren i blandtrafik med fordon i hög hastighet. Gäller även parallellt med motorväg och motortrafikled samt nationella stamväg.
- **Steg 4** ta fram vägar som **passar för bygdeväg**
- **Steg 5** vad saknas för ett sammanhängande nät? Förelå **hastighetssänkning** och kompletterande sommarcykelväg
- **Steg 6** **prioritera** ex utifrån turistcykelvägar, badplatser, besöksmål osv

11

Hur gör man? Vilka dataunderlag behövs?

1. Nationella vägdatabas <https://nvdbpakarta.trafikverket.se/map>
2. Utkast till länstransportplan (årets eller tidigare version)
3. Regional cykelplan för ditt län

Överkurs :

- Kommunala cykelplaner (kolla på nätet)
- Förteckning över turistcykelvägar https://wiki.openstreetmap.org/wiki/Sv:Sverige/Cykelleder#Andra_Cykelleder
- Lokalkännedom om målpunkter och var man helst cyklar
- Kretsens tidigare ställningstaganden om cykelinfrastruktur

12

Steg 1 Ta fram grundkarta från NVDB med befintliga cykelvägar

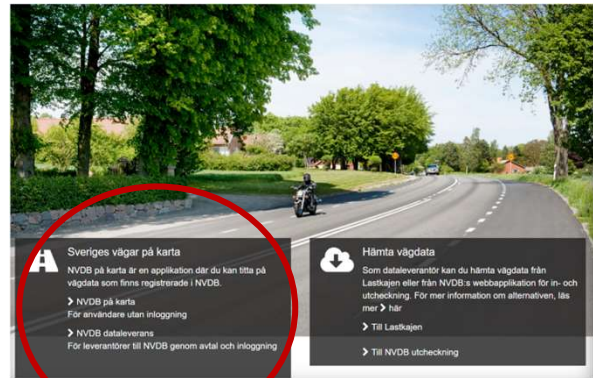
NVDB betyder nationella vägdaten som drivs av Trafikverket.

I NVDB finns nästan alla befintliga cykelvägar i din region.

Gör själv: 1. Öppna webbläsaren och skriv in adressen <https://www.nvdb.se/sv>

2. Välj NVDB på karta.

3. Därefter Välj dataprodukt: GCM vägnät.

13

13

NVDB på karta

Start Rapportera Infoklick Utskrift

Sök

Dataprodukter

Data uttaget från NVDB: 2025-05-13

Sök dataprodukt

☐ Förbud mot trafik
☐ Gatunamn
☐ Gatutyp
☐ GCM - Belyst
☐ GCM - Passage
☐ GCM - Separation
☒ GCM - Vägtyp

Lager

TRAFIKVERKET

Teckenförklaring

GCM - Vägtyp

Gång- och cykelbana

Gång- och cykelbana uppdelad

Cykelbana, påbjuden

Gångbana

Cykelfält

Cykelpassage och övergångsställe

Cykelöverfart och övergångsställe

Cykelpassage

Cykelöverfart

Övergångsställe

Gatupassage utan utmärkning

Trappa

Torg/Öppen yta

Annan cykelbar förbindelse

Annan ej cykelbar förbindelse

Hiss

200 km

Östersund

Sverige

Falun Gävle

Uppsala

Helsingfors

Tallinn

Stockholm

Nyköping

Linköping

Visbo

Örebro

Västerås

Karlstad

Oslo

Ryssla

Geodatasamverkan SWERREF99 TM: N=6877630, E=609924 Skala 1:7578583

Trafikverket

781 89 Borlänge

Tel 0771-921 921

Org.nr 202100-6297

Kontakta oss

ver.1.4.3.4

NVDB

Zooma in till din region och till 1:90000 för då syns cykelvägarna

14

14

7

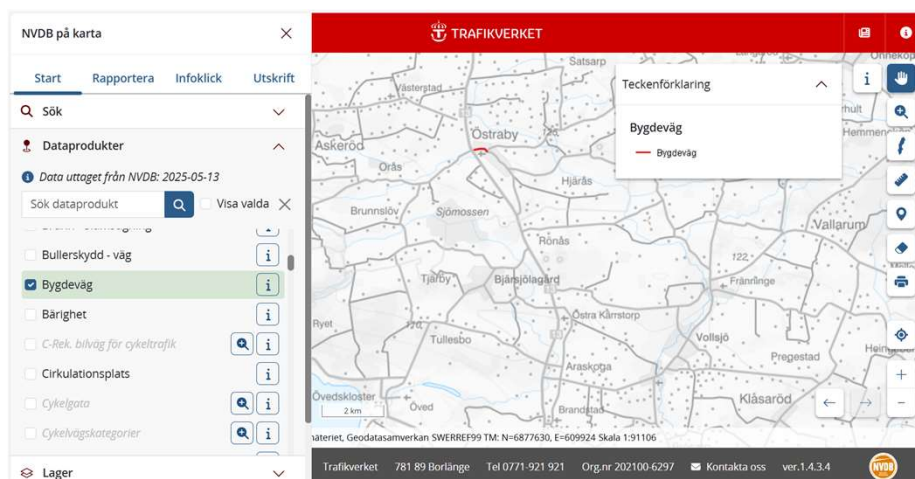

15

16

Steg 1 hitta eventuella bygdevägar NVDB

17

17

Steg 2 Ta fram planerade cykelvägar

Planerade cykelvägar går att hitta i olika dokument på nätet:

1. Sök på webben efter regional cykelplan för din region.
2. Sök efter länstransportplan för 2022-2033 för din region.
3. Sök efter kommunala cykelplaner från din regions kommuner.
4. Nationell plan 2022-2033.

Regional cykelplan för Blekinge
2024-2033

Länstransportplan för Blekinge
2022-2033

[Nationell plan 2022-2033 - Bransch](#)

18

19

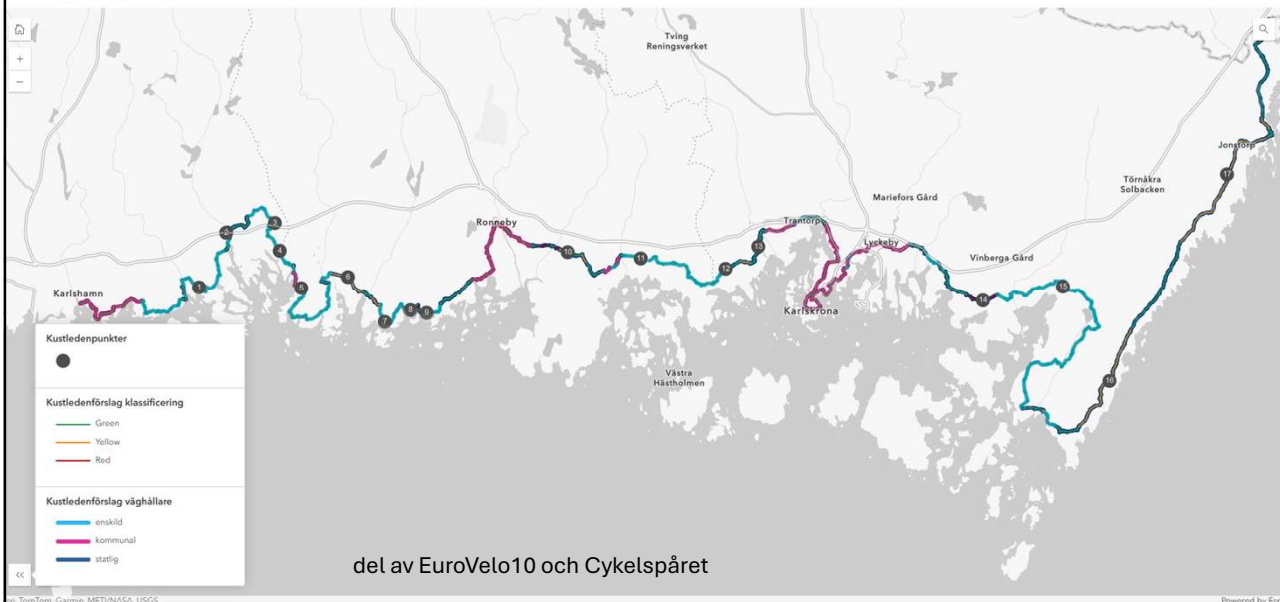
Lokala cykelplaner t ex Sölvesborg

20

20 miljoner i länsplan avsätts till planering av cykelturistled

Utredningsförslag Blekinge Kustled

21

Steg 3 sök ut mötesfria vägar som passar för sommarcykelväg

- Nästa steg är att söka ut mötesfri landsväg 2+1 vägar och höghastighetsvägar som kan passa för sommarcykelväg
- mötesfri landsväg är väldigt otrygg att cykla på, motorfordonshastigheten är hög vilket kan ge stora skador vid en påkörning.
- Sommarcykelväg är en vägtyp som Trafikverket tagit fram som beskrivs i *Vägars och gators utformning*, VGU.

=> Föreslå parallell sommarcykelväg för de delar som saknar parallell cykelväg.

22

Steg 3 forts. sommarcykelväg

- Sommarcykelväg är en vägtyp (smal grusväg för cykel utan belysning och bärighet för våghållningsfordon) som Trafikverket tagit fram som beskrivs i "Vägars och gators utformning s 117:
- 6.2.3. Sommarcykelväg
Förutsättning
Utmed mötesfri väg som inte är motorväg eller motortrafikled, kan GCM-väg utformas som sommarcykelväg vid låga GC-flöden (under 20 ÅDT maxmånadsvardagsdygn). K233383 Sommarcykelväg ska ha skyddszon $\geq 0,35$ m

⇒Föreslå parallell sommarcykelväg för de delar som saknar cykelväg kan föreslås även för motorvägar

<https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/vag/Utformning-av-vagar-och-gator/vagar-och-gators-utformning-vgu/>

23

Mötesfri väg

24

Sök ut stamvägar som ingår i nationell plan

25

Steg 4 hitta vägar lämpliga för bygdeväg

- En bygdeväg är mellan 5-7 meter bred och har ett enda dubbelriktat körfält.
- Körfältet är så smalt att två bilar inte kan mötas utan att köra ut på vägrenen.
- På vardera sidan av körfältet finns vägrenar som används av gångtrafikanter och cyklister.
- Möte mellan bilist och fotgängare eller cyklister och möte mellan bilister sker med stor hänsyn till de oskyddade trafikanterna.
- Syftet är att skapa en tryggare situation för oskyddade trafikanter på vägen.

Bygdeväg Drag-Revsudden Kalmar kommun

Från VGU: 6.1.2.4. Vägbana på enfältsväg med särskild åtgärd för GCM - Bygdeväg

Förutsättning

Bygdeväg tillämpas normalt på befintliga vägar med ÅDT ≤ 2000. Åtgärden kan vara lämplig mellan eller genom mindre småorter, bebyggelsegrupper eller längs randbebyggelse. K233059

Vägrensbredden ska vara ≥ 0,75 m.

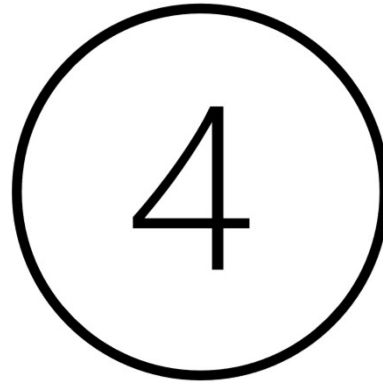
Körbanans bredd ska vara minst 3,0 m och högst 3,5 m.

26

Steg 4 Sök ut lämplig bygdeväg

- Utgå från NVDB kategorierna **Vägbredd** respektive **ÅDT samtliga fordon per körbana**
- NVDB sök ut vägar med bredden ca 5-7 meter
- Kolla trafikflöde (ÅDT), det bör vara under 2000 fordon per dygn (OBS! i Nederländerna är gränsen 5000)

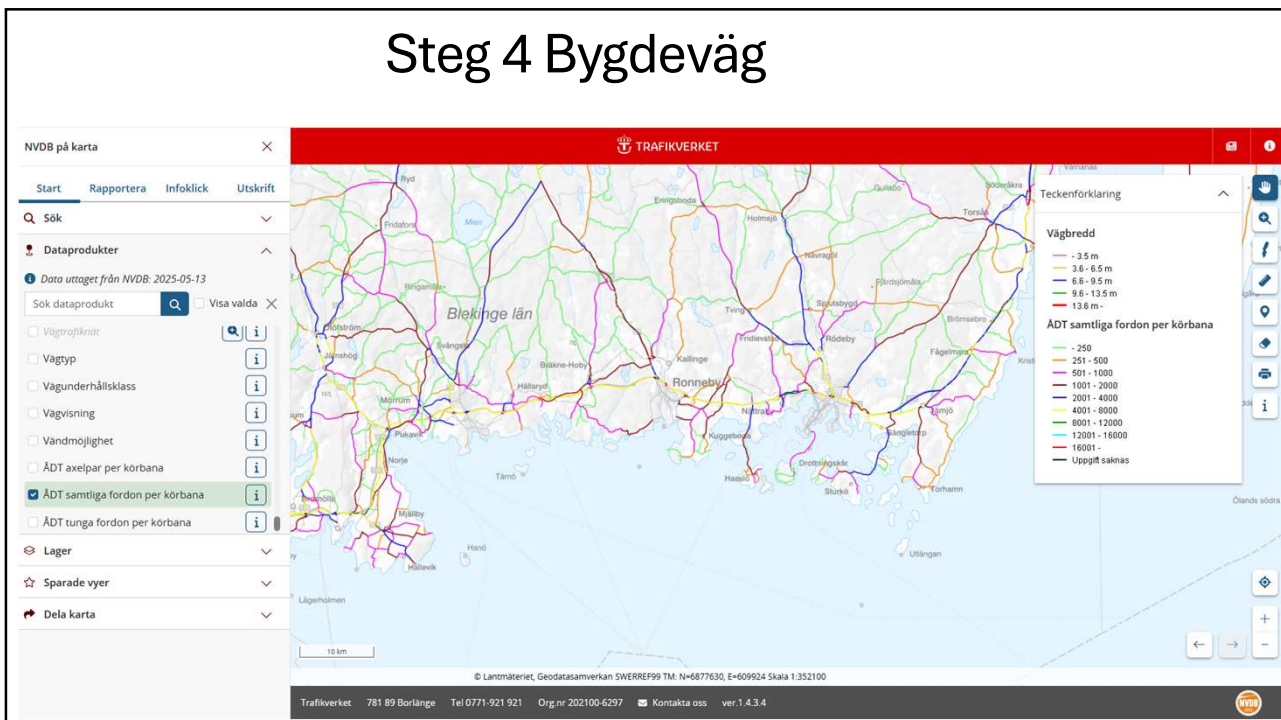
=> lämpliga vägar som kan bli bygdeväg med anpassad hastighet

27

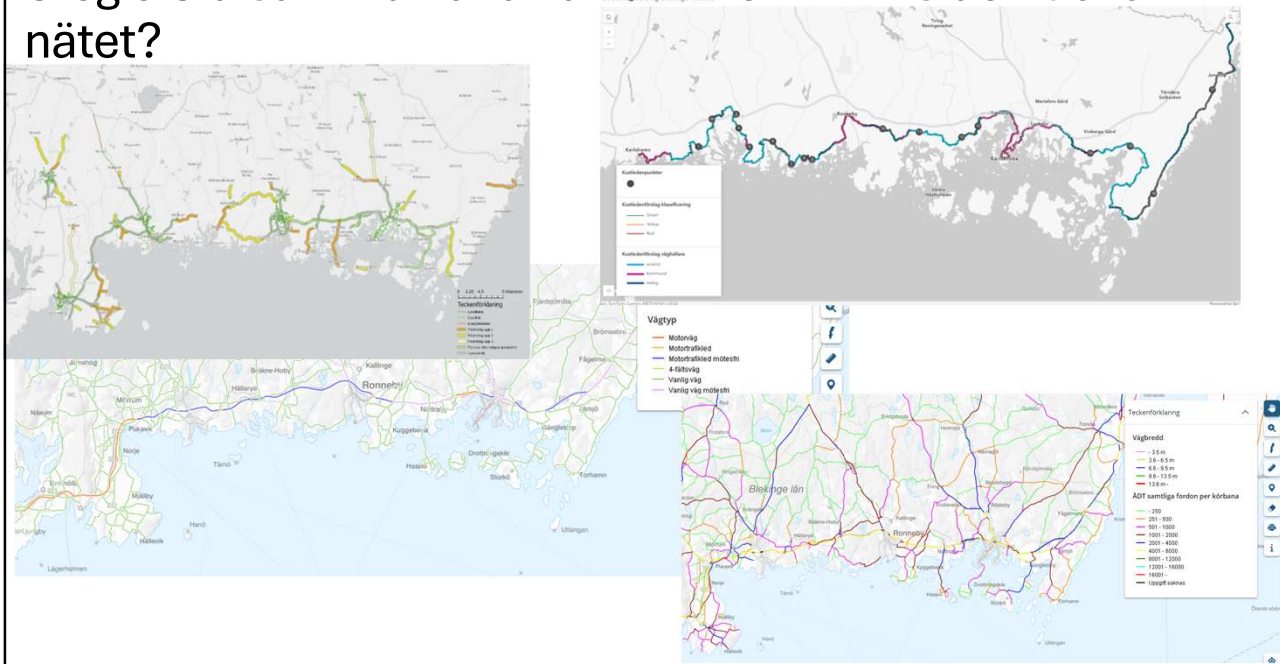
27

Steg 4 Bygdeväg

28

Steg 5 Slå samman alla kartor till en – finns det luckor i nätet?

29

Steg 5 föreslå sänkt hastighet under sommaren eller hela året

Sträckor som inte har sommarcykelväg, bygdeväg eller annan cykelinfrastruktur markeras.

Vad göra med dem för att få sammanhängande nät?

Sänk hastigheten till 40-50 året runt eller på sommaren – bättre än inget eller föreslå ytterligare en sommarcykelväg.

30

30

Prioritera vad ni vill skicka in som remissynpunkt

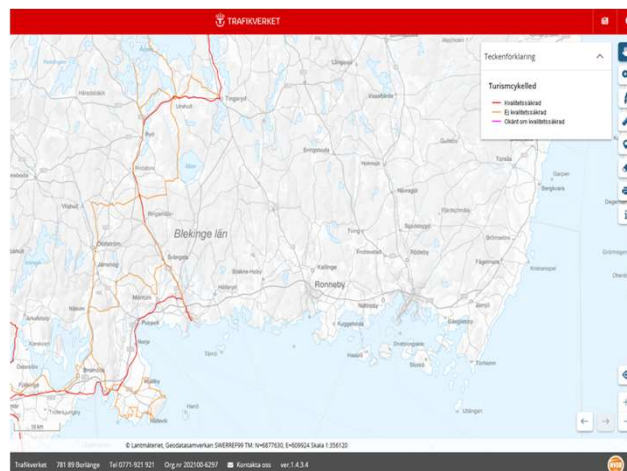
Stråk som berör turistcykelleder ex cykelspåret?

Sammankoppling av tätorter som ligger inom 2-3 mil från varandra?

Målpunkter viktiga för barn?

En strategi kan vara att föreslå billiga åtgärder (ej egen bana) som ett första steg och låta efterfrågan växa till och få starkare argument för en separerad cykelbana.

KLART!

NATURVÄRDSVERKET | SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

31

31

Slutligen: Föreslå annan cykelinfrastruktur

- Kontrollera om det är några korsningspunkter i ert cykelnät som har hög hastighet? Föreslå en cykelbro, cykeltunnel eller cykelpassage + hastighetssänkning
- Föreslå cykelparkering 1-2 platser vid busshållplatser samt vid stationer om det saknas där.
- Föreslå extra högt statsbidrag till kommunerna för deras del av det regionala nätet
- Om ni känner till (överkurs): lägg in planerade ledningsdragningar för elnät, bredband, fjärrvärme, gas, vatten, avlopp och föreslå att sommarcykelväg anläggs ovanpå ledningsschaktet.

32

Lite om: Riksrevisionens rapport om statens politik för cykling som kom 13 maj

Riksrevisionen har granskat regeringens, Trafikverkets och Transportstyrelsens arbete med att uppnå riksdagens målsättningar om att förbättra förutsättningarna för cykeltrafiken.

Riksrevisionen bedömer att statens insatser inte har varit effektiva.

De åtgärder som regeringen och myndigheterna genomfört i form av reglering, infrastruktur och övrig styrning har inte i någon substantiell mening bidragit till ökad och mer trafiksäker cykling.

Riksrevisionen konstaterar att de högt ställda målsättningarna hos riksdag och regering därmed inte har motsvarats av åtgärder som tillräckligt påverkar förutsättningarna i verkligheten.

33

33

Rekommendationer till regeringen

- Lämna förslag till riksdagen som i större utsträckning än idag gör det möjligt att bygga friliggande statliga cykelvägar, företrädesvis genom att åtgärda de begränsningar som följer av tolkningen av begreppet *allmän samfärdsel*.
- Utred statliga principer eller krav för var en grundläggande framkomlighet för cykeltrafiken ska upprätthållas så att tydligare statliga prioriteringar av sammanhållen cykelinfrastruktur kan göras. Tilldela Trafikverket ett ansvar att upprätthålla sådan framkomlighet inom det statliga väghållaransvaret.
- Utred hur den statliga planerings- och genomförandeprocessen för mindre eller medelstora infrastrukturåtgärder kan effektiviseras så att de cykelåtgärder som planeras också genomförs.
- Ge Transportstyrelsen ett tydligare ansvar att ta hänsyn till fyrstegsprincipen vid utvecklingen av regler som berör transportsystemet.

34

34

Rekommendationer till Trafikverket och Transportstyrelsen

- Se över den interna principen som styr bedömningen av var statlig cykelinfrastruktur kan byggas. Det gäller särskilt hur kravet på funktionellt samband mellan cykelväg och statlig väg har tolkats.
- Identifiera och ta bort hindren i den interna styrningen för planering och genomförande av cykelinfrastruktur som håller tillräcklig kvalitet i det avseendet att den uppfattas vara attraktiv att använda.
- Utveckla analysverktyg för samhällsekonomiska bedömningar av cykelåtgärder.
- Utveckla uppföljningen i årsredovisningen av hur sträckor med bristande framkomlighet för cykeltrafiken har åtgärdats.
- Utveckla arbetet med analyser av konsekvenser baserat på empiriskt grundade resultat såsom utvärderingar eller forskningsresultat.

35

35

SLUT

Tack för uppmärksamheten

Vill du ha mer
information kontakta:
info@cykelframjandet.se

36

36